

222 sayılı İlköğretim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim Komisyonu ve Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci Üyelerden mürekkep Karma Komisyon raporları (1/182)

T. C.

Başbakanlık

29 . 7 . 1961

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1540/2408

Temsilciler Meclisi Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 28 . 7 . 1961 tarihinde kararlaştırılan «222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve

Başbakan

Org.

Cemal Gürsel

G E R E K Ç E

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu hükümleri uygulanmaya başlamıştır. İlkokul binaları ve tesisleri ile öğretmen evleri inşaatı hazırlanan programa göre yürütülmektedir. Yıllık inşaat programlarının gecikmemesi için gerekli tedbirler alınmıştır.

Öte yandan, daha başlangıçta, bina yapımı ile beraber gitmesi gereken ilkokul öğretmeni yetiştirme işinde büyük imkânsızlıklarla karşı karşıya kalınmıştır.

Okuma çağında olupta öğretmensizlik yüzünden ümmilğe terk edilmiş bulunan 1,5 milyon çocuğumuzu ilköğretime kavuşturmak için 30 000 yeni öğretmen lâzımdır. Gelecek yılların nüfus artışı da dikkate alınacak olursa on yıl içinde öğretmen ihtiyacı 92 000 e yükselecektir. İstenen sayıda ve vasıfta öğretmen yetiştirilmesi de ancak öğretmen yetiştiren kanunlar vasıtasıyla mümkün olacaktır.

Halen 53 ilköğretmen okulunda 18 927 yatılı, 4 435 gündüzlü öğrenci okumaktadır. Yıllık ortalama mezun sayısı 4 000 dir. Bugünkü tempo ile öğretmen yetiştirilmeye devam edildiği takdirde 10 yılda 40 000 öğretmen yetiştirilmiş olacaktır. Bu ise ihtiyacın % 42 si kadardır. İhtiyacı karşılayacak sayıda ilkokul öğretmeni yetiştirmek için; ilköğretimin ikmal okulları, özel eğitim, halk eğitimi gibi olanlarının ve eğitim enstitülerinin de başlıca eleman kaynağını teşkil eden ilköğretmen okullarımızın yatılı öğrenci sayısını 19 000 den 39 000 e çıkarmak gerekmektedir. Bu da:

- Mevcut okulları genişletmek,
  - Yeni okullar açmak,
- Suretiyle mümkün olacaktır.

3 yıllık bir yapı ve geliştirme devresi için ilköğretmen okullarının genişletilmesi ve yeni ilköğretmen okullarının açılması işi bir plâna bağlanmıştır. Bu plânın normal bütçe tahsisleri ile karşılanmasına imkân görülememektedir. 1961 yılı bütçesiyle ilköğretmen okullarına inşaat ve onarım için 5,5 milyon lira ayrılmış 1 000 yatılı öğrenci artışı kabul edilmiştir. Halbuki mevcut ilk öğretmen okullarını geliştirmek ve yenilerini açmak suretiyle 5 yıl müddetle yılda 3 500 yatılı öğrenci almaya ihtiyaç vardır. Böylece ortalama olarak yılda 9 000 mezun verme imkânı hâsıl olacaktır. Gelecek yılların bütçesiyle, öğretmen okullarının ödeneği büyük ölçüde artırılmaya çalışılacaktır. Fakat yeni açılan ortaokula dayalı öğretmen okulları 3 yılda, ilkokula dayalı öğretmen okulları 6 yılda mezun vereceğine göre, ilk yıldan itibaren fazla öğrenci alma programı geri kalacak olursa plâna göre öğretmen yetiştirilme işi aksayacak, öğretmen açısından, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun gerçekleşmesi mümkün olmayacaktır.

Hükümet 222 sayılı Kanunun gerçekleştirilmesi için Meclise yeni bir İlk öğretmen okulları Kanunu getirecektir. Yeni bir kanunla ilk öğretmen yetiştirme problemine, İlköğretim ve Eğitim Kanununa paralel bir gelişme sağlanıncaya kadar 1961 malî yılından itibaren üç yıl için âcil inşaat ve ilk tesis tedbirlerinin alınmasına zaruret vardır. Teklif edilen bu geçici madde ile işte bu âcil ve zaruri ihtiyaçlar karşılanacak, İlköğretim ve Eğitim Kanununun bütünlüğü içinde öğretmen yetiştirme işi de aksatılmamış olacaktır.

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. C.

Temsilciler Meclisi

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. : 1/182

Karar No. : 19

31 . 7 . 1961

Yüksek Başkanlığa

Komisyonumuza havale olunan «222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı» Hükümet temsilcileri hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Yapılan incelemede Hükümetin gerekçesinde izah olunan hususlar komisyonumuzca da yerinde ve uygun mütalâa edilerek lâyiha aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Maliye Komisyonu ile Kurucu Meclis Bütçe Komisyonuna seçilen Temsilci üyelerden mürekkep Karma Komisyona gönderilmek üzere Başkanlığa arz olunur.

Millî Eğitim Komisyonu

Başkanı

C. Dursunoğlu

Sözcü

E. Tardu

Kâtip

İ. Özdül

M. Aktepe

B. K. Çağlar

İmzada bulunamadı

L. Engin

İmzada bulunamadı

M. E. İnan

H. Kalistyan

E. Soysal

İmzada bulunamadı

O. Köprülü

Maliye - Bütçe Karma Komisyonu raporu

T. C.

Temsilciler Meclisi

10.8.1961

Maliye - Bütçe Karma Komisyonu

Esas No: 1/182

Karar No: 60

Temsilciler Meclisi Yüksek Başkanlığına

Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan ve Kurucu Meclise arzı Bakanlar Kurulunca 28.7.1961 tarihinde kararlaştırılıp Başbakanlığın 27.7.1961 tarih ve 71-1540/2408 sayılı yazısıyla gönderilen «222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkındaki kanun tasarısı» ve Millî Eğitim Komisyonu raporu, Millî Eğitim Bakanı hazır olduğu halde komisyonumuzun 31.7.1961 tarihli toplantısında tetkik ve müzakere edildi.

Tasarı gereçesinde de izah edildiği veçhile, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun uygulanması neticesinde ilkokul binaları ve tesisleriyle öğretmen evleri hazırlanan programa göre yürütülmektedir. Diğer taraftan bina yapımı ile beraber öğretmen yetiştirme işinin de muvazi bir şekilde gitmesi icabederken bu hususta büyük imkânsızlıklarla karşı karşıya kalınmıştır.

Öğretmen ihtiyacını vaktinde tamamen karşılamak için bugünkü mezun sayısını artırmak icabetmektedir. Bunun için de yeni öğretmen okulları açmak ve mevcutları genişletmek gerekmektedir.

İşte bu gayeyi temin maksadiyle kanun tasarısı sevk edilmiş bulunduğu anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda cereyan eden müzakerelerden ve bakanın verdiği izahattan sonra tasarının sevkinin mucip sebepler yerinde görülerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Öğretmen yetiştirme işinin başlı başına bir mevzu olarak ayrıca ele alınması ve okul binaları yapımıyla muvazi olarak yürütülmesi icabetmektedir.

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun hüviyetini zedeleyici bir istisna yapılması esas itibarıyla doğru görülmemiş olmakla beraber yukarıda belirtilen zarurete binaen ve öğretmen yetiştirme işinin gerektirdiği tedbirlerin alınmasına da imkân vermek maksadiyle üç sene için istenen tahsisatın bir seneye inhisar ettirilmesi uygun görülmüş ve geçici madde buna göre tâdil edilmiştir.

Diğer maddeleri aynen kabul edilen kanun tasarısı öncelik ve ivedilikle görüşülmek temennisiyle Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip	Üye	Üye	Üye
M. Gürün	S. N. Ergin	İ. Ögat	F. Arkan	H. K. Beşe	B. Feyzioğlu
Üye	Üye	Üye	Üye	Üye	Üye
R. İştan	Z. Müezzinoğlu	M. Özkol	V. Pirinçioğlu	Â. Toközlü	C. Zamangil

Üye
F. Ergin

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

222 sayılı İlköğretim ve eğitim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 222 sayılı İlköğretim ve eğitim Kanununa aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 6. — 77 nci maddenin 1 nci fıkrası gereğince Millî Eğitim Bakanlığı bütçelerine her yıl konulacak ödenekten % 5 ine kadarını, 1961 - 1963 arasındaki 3 yıl içinde, ilkokul öğretmeni yetiştiren müesseselerin yapımında ve ilk tesis masraflarında kullanmaya Millî Eğitim Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

28 . 7 . 1961

Devlet Başkanı ve Başbakan <i>C. Gürsel</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı ve Millî Savunma B. V. <i>F. Özdilek</i>
Devlet Bakanı <i>S. Ulay</i>	Devlet Bakanı <i>H. Mumcuoğlu</i>
Adalet Bakanı <i>E. Tüzemen</i>	Millî Savunma Bakanı
İçişleri Bakanı <i>N. Zeytinoğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>S. Sarper</i>
Maliye Bakanı <i>K. Kurdaş</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>A. Tahtakılıç</i>
Bayındırlık Bakanı <i>M. Gökdoğan</i>	Ticaret Bakanı <i>M. Baydur</i>
Sa. ve So. Y. Bakanı <i>R. Üner</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>F. Aşkın</i>
Tarım Bakanı <i>O. Tosun</i>	Ulaştırma Bakanı <i>O. Mersinli</i>
Çalışma Bakanı <i>C. Talas</i>	Sanayi Bakanı <i>İ. Soyak</i>
Ba. - Ya. ve Turizm Bakanı <i>C. Baban</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>R. Özal</i>

MALİYE - BÜTÇE KARMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

222 sayılı İlköğretim ve eğitim Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 222 sayılı İlköğretim ve eğitim Kanununa aşağıda yazılı geçici madde eklenmiştir :

GEÇİCİ MADDE 6. — 77 nci maddenin 1 nci fıkrası gereğince Millî Eğitim Bakanlığı bütçesine her yıl konulacak ödenekten % 5 ine kadarını, 1961 malî yılı için, ilkokul öğretmeni yetiştiren müesseselerin yapımında ve ilk tesis masraflarında kullanmaya Millî Eğitim Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.